

PODKLADOVÁ ANALÝZA K IDENTIFIKÁCIÍ
REÁLNEJ MIERY SPOLUFINANCOVANIA
PRE PRIORITNÚ OS 4 OPERAČNÉHO PROGRAMU
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Spracoval: Sekcia implementácie EŠIF, Slovenská inovačná a energetická agentúra
 Sekcia energetických činností, Slovenská inovačná a energetická agentúra

Bratislave 25.10.2017

Finančný plán operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len OP KŽP) (Tabuľka 69) stanovuje celkovú výšku finančných prostriedkov z fondu EFRR, ako aj výšku národného spolufinancovania pre prioritnú os 4: *Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch*. Slovenská inovačná a energetická agentúra (ďalej len SIEA) ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom Ministerstvom životného prostredia SR (ďalej len SO) vzhľadom k súčasnému stavu vyhlásených a plánovaných výziev v rámci Špecifických cieľov predmetnej prioritnej osi pristúpila k analýze predpokladu napĺňania jednotlivých hodnôt finančného plánu.

V zmysle OP KŽP je pre Prioritnú os 4 vyčlenených zo zdrojov EÚ pre menej rozvinuté regióny 937 558 268 EUR, národné spolufinancovanie je na úrovni 674 913 781 EUR v členení na národné verejné zdroje vo výške 82 332 908 EUR a národné súkromné zdroje vo výške 592 580 873 EUR, čo spolu činí 1 612 472 049 EUR. Miera spolufinancovania je vo výške 58,14%, spôsob stanovenia predmetných hodnôt je uvedený v členení pre jednotlivé Špecifické ciele v tabuľke 1.

Tabuľka 1: Predpokladané miery spolufinancovania za účelom zostavenia finančného plánu

Špecifický cieľ	Aktivity	EU zdroje (v EUR)	Miera spolufinancovania (EU zdroje)	Národné verejné spolufinancovanie (v EUR)	Národné súkromné spolufinancovanie (v EUR)	Spolu (v EUR)
4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR	A. Výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív.	25 000 000	60,00%	0	16 666 667	41 666 667
	B. Výstavba zariadení na: výrobu biometánu, využitie vodnej energie, využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla, využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom, výrobu a energetické využívanie bioplynu, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd.	46 656 500	60,00%	0	31 104 333	77 760 833
	C. Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE	96 015 288	50,00%	0	96 015 288	192 030 576
	SPOLU	167 671 788	53,83%	0	143 786 288	311 458 076
4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch	A. Zabezpečenie energetických auditov v MSP.	12 000 000	85,00%	0	2 117 647	14 117 647
	B. Implementácia opatrení z energetických auditov	98 000 000	40,91%	0	141 555 556	239 555 556
	SPOLU	110 000 000	43,36%	0	143 673 203	253 673 203
4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov	A. Zlepšovanie energetickej efektívnosti budov verejnej správy (štátnej správy a územnej samosprávy)	414 886 480	85,00%	73 215 261	0	488 101 741
	SPOLU	414 886 480	85,00%	73 215 261	0	488 101 741
4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území	A. Vypracovanie a implementácia nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky	10 000 000	85,00%	1 176 471	588 235	11 764 706
	B. Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva vrátane energetických auditov a schémy EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)	3 000 000	85,00%	352 941	176 471	3 529 412
	C. Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni	12 000 000	85,00%	1 411 765	705 882	14 117 647

	D. Zvyšovanie informovanosti v oblasti nízkouhlíkových opatrení najmä energetickej efektívnosti a využívania OZE vrátane poradenstva, informačných kampaní, odborných seminárov, konferencií a aktivít pre deti a mládež E. Zavádzanie systému pravidelného poradenstva a zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, auditorov, poskytovateľov energetických služieb F. Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti o využívanie OZE a iné nízkouhlíkové opatrenia	35 000 000	85,00%	6 176 471	0	41 176 471
	SPOLU	60 000 000	85,00%	9 117 647	1 470 588	70 588 235
4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple	A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla	160 000 000	35,80%	0	286 984 127	446 984 127
	B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW	25 000 000	60,00%	0	16 666 667	41 666 667
	SPOLU	185 000 000	37,86%	0	303 650 794	488 650 794
		937 558 268	58,14%	82 332 908	592 580 873	1612 472 049

1. SPÔSOB STANOVENIA MIERY SPOLUFINANCOVANIA PRE JEDNOTLIVÉ INVESTIČNÉ PRIORITY PRIORITNEJ OSI 4

Na základe modelových príkladov bol pri tvorbe finančného plánu v roku 2014 zohľadňovaný nasledovný prístup:

Špecifický cieľ 4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR bude napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- A. Výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív
- B. Výstavba zariadení na:
 - výrobu biometánu;
 - využitie vodnej energie;
 - využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla;
 - využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom;
 - výrobu a energetické využívanie bioplynu, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd;
- C. Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE

Pri stanovovaní miery spolufinancovania do finančného plánu sa vychádzalo z Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), a to podľa čl. 41 Investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie, kde sa predmetné percento s výškou 60% stanovilo na základe súčtu hodnôt uvedených v bode 7. a), podľa ktorého je intenzita pomoci maximálne 45 % oprávnených nákladov a v bode 9., v zmysle ktorého sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v menej rozvinutých regiónoch.

V prípade aktivity C. sa vychádzalo z predpokladu, že predmetné opatrenia budú môcť byť realizované len dopytovo orientovanými výzvami s prijímateľmi z podnikateľského sektora (priamo zhotoviteľia). Ich financovanie z EFRR malo tvoriť 50 % celkových oprávnených výdavkov, pričom zostávajúcich 50 % malo predstavovať spolufinancovanie žiadateľa. Z dôvodu neadekvátne vysokej administratívnej náročnosti spracovania veľkého množstva žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, relatívne nízkej výške poskytovaného nenávratného finančného príspevku na inštaláciu zariadenia na využívanie obnoviteľných zdrojov v domácnostiach a zvýšeného administratívneho zaťaženia potenciálnych žiadateľov, muselo byť od pôvodného návrhu prípravy dopytovo-orientovaných výziev upustené a predmetná aktivita sa realizuje prostredníctvom Národného projektu Zelená domácnostiam, pri ktorom je prijímateľom SIEA. V zmysle uvedeného teda nedochádza k spolufinancovaniu zo súkromných zdrojov.

Špecifický cieľ 4.1.2 Zvýšenie výkonu malých zariadení na využívanie OZE v Bratislavskom samosprávnom kraji sa vzťahuje na viac rozvinuté regióny, kde je miera spolufinancovania nastavená na úroveň 50%, v predmetnej analýze sa tomuto špecifickému cieľu nebudeme ďalej venovať.

Špecifický cieľ 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch pozostáva v zmysle OP KŽP z dvoch aktivít:

- A. Zabezpečenie energetických auditov v MSP a aktivita
- B. Implementácia opatrení z energetických auditov

Nakoľko podľa smernice 2012/27/EÚ je energetický audit povinný len pre veľké podniky, aktivitu A je potrebné vnímať ako nástroj na zavedenie podporného programu na vykonanie energetických auditov práve v malých a stredných podnikoch (ďalej len MSP). Vzhľadom na jednoznačné zameranie predmetnej aktivity výlučne na MSP, bola miera spolufinancovania stanovená na úrovni 85%, vychádzajúc zo Stratégie financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020.

Mieru spolufinancovania pre aktivitu B Implementácia opatrení z energetických auditov, ktorá je zameraná nielen pre MSP ale i veľké podniky, upravuje Nariadenie komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), čl. 38 Investičná pomoc na opatrenia energetickej efektívnosti. Predmetný článok ustanovuje ako maximálnu výšku spolufinancovania 30% z oprávnených nákladov (bod 4.), pričom v zmysle bodu 5. sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom a v zmysle bodu 6. sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy a o 5 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy. V rámci procesu nastavenia finančného plánu pre danú aktivitu sa vychádzalo z predpokladu rozdelenia podpory medzi MSP a veľké podniky v pomere 65/35, pričom miera spolufinancovania bola stanovená na úrovni 45% pre MSP a 35% pre veľké podniky.

Špecifický cieľ 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov je napĺňaný prostredníctvom jednej aktivity: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov. Ako už z názvu aktivity vyplýva, oprávnenými prijímateľmi sú subjekty ústrednej správy, subjekty územnej samosprávy a verejnoprávne ustanovizne, pre ktoré je v zmysle Stratégie financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020 definovaná miera spolufinancovania zo strany EFRR 85%, čo sa premietlo aj do finančného plánu. O tento špecifický cieľ je evidovaný najvyšší záujem najmä zo strany subjektov územnej samosprávy.

Špecifický cieľ 4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území je v zmysle OP KŽP realizovaný prostredníctvom šiestich aktivít:

- A. Vypracovanie a implementácia nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky
- B. Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva vrátane energetických auditov a schémy EÚ pre enviromentálne manažérstvo a audit (EMAS)
- C. Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni
- D. Zvyšovanie informovanosti v oblasti nízkouhlíkových opatrení najmä energetickej efektívnosti a využívania OZE vrátane poradenstva, informačných kampaní, odborných seminárov, konferencií a aktivít pre deti a mládež
- E. Zavádzanie systému pravidelného poradenstva a zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, audítorov, poskytovateľov energetických služieb
- F. Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti o využívanie OZE a iné nízkouhlíkové opatrenia

V zmysle OP KŽP sú oprávnenými prijímateľmi pre aktivitu A subjekty územnej samosprávy a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, pre aktivitu B a C okrem subjektov územnej samosprávy a neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby aj subjekty ústrednej správy. Vzhľadom k vyššie uvedenému, bola miera spolufinancovania nastavená na úroveň 85%, čo je v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020.

Aktivity D až F budú realizované prostredníctvom národných projektov, pričom oprávneným prijímateľom je SIEA – štátna príspevková organizácia, a v zmysle Stratégie financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020 je miera spolufinancovania v prípade takéhoto subjektu 85%.

Špecifický cieľ 4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple je v zmysle OP KŽP realizovaný prostredníctvom dvoch aktivít:

- A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla

B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW

V rámci procesu nastavenia finančného plánu pre aktivitu A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla sa vychádzalo z predpokladu rozdelenia podpory medzi MSP a veľké podniky v pomere 1:9, pričom miera spolufinancovania bola stanovená na úrovni 45% pre MSP a 35% pre veľké podniky.

V rámci nastavenia finančného plánu sa vychádzalo pri stanovení miery spolufinancovania pre aktivitu B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW z Nariadenia komisie (EÚ)č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), čl. 40 Investičná pomoc na vysokoúčinnú kombinovanú výrobu tepla a elektriny. Predmetný článok v bode 5. ustanovuje ako maximálnu výšku spolufinancovania 45 % oprávnených nákladov a podľa bodu 6. sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a). V zmysle uvedeného bola miera spolufinancovania nastavená pre danú aktivitu na úroveň 60%.

2. ZREALIZOVANÉ VÝZVY A VYZVANIA V RÁMCI PRIORITNEJ OSI 4

SIEA ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP v zastúpení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre OP KŽP implementuje Prioritnú os 4 a zrealizovala nasledovné výzvy a výzvy:

Vyzvanie pre finančné nástroje

Dňa 22.januára 2016 SIEA ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP v zastúpení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre OP KŽP vyzvala SZRB Asset Management, a.s. na predloženie žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej len „žiadosť o NFP“) v rámci Špecifického cieľa 4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR, 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch a 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov. SIEA po posúdení predloženej žiadosti o NFP v zmysle Metodického pokynu č. 1 k technickým aspektom implementácie finančných nástrojov (kapitola 2, bod 2.11), listom č. 2016/SI EŠIF/3680 zo dňa 25. 2. 2016 informovala SZRB Asset Management, a. s. o vytvorení projektu a následnej možnosti predloženia ŽoP.

Výška schváleného finančného príspevku je 37 125 939 EUR (EU Zdroje) a miera spolufinancovania na úrovni 85%. Rozdelenie podľa jednotlivých špecifických cieľov je uvedené v tabuľke nižšie.

Prioritná os 4	Zdroj EÚ
Špecifický cieľ 4.1.1	5 000 000
Špecifický cieľ 4.2.1	20 000 000
Špecifický cieľ 4.3.1	12 125 939
SPOLU PO4	37 125 939

Vyzvania pre národné projekty

Dňa 25. septembra 2015 SIEA ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP v zastúpení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre OP KŽP, vyhlásila Vyzvanie na predloženie národného projektu Zelená domácnostiam. Na základe predmetného vyzvania bola predložená dňa 16.11.2015 žiadosť o NFP, ktorá bola v rámci posudzovania schválená a dňa 25.11.2015 bolo vydané rozhodnutie o schválení žiadosti o NFP. Schválená výška finančného príspevku je 37 320 251,60 EUR, v rozdelení 35 992 039,60 EUR v rámci Špecifického cieľa 4.1.1 a 1 328 212,00 EUR v rámci Špecifického cieľa 4.1.2. Miera spolufinancovania bola stanovená v zmysle Stratégie financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020 pre Špecifický cieľ 4.1.1 na úrovni 85%, pre Špecifický cieľ 4.1.2 na úrovni 50%.

Dňa 6. júna 2017 SIEA ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP v zastúpení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre OP KŽP, vyhlásila Vyzvanie na predloženie národného projektu Žiť energiou. Na základe predmetného vyzvania bola žiadosť o NFP schválená a dňa 28.9.2017 bolo vydané rozhodnutie o schválení žiadosti o NFP. Schválená výška finančného príspevku je 31 928 607,24 EUR.

Výzvy na predkladanie žiadostí o NFP

V rámci špecifického cieľa 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov SIEA ako sprostredkovateľský orgán pre OP KŽP v zastúpení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre OP KŽP, vyhlásila dňa 7. decembra 2015 otvorenú výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok s kódom **OPKZP-PO4-SC431-2015-6**. V rámci šiestich hodnotiacich kôl bolo schválených a následne zazmluvnených 298 projektov, v celkovej výške 129 129 794,03 EUR. Miera spolufinancovania je na úrovni 85%, čo je v súlade s finančným plánom OP KŽP.

Dňa 27. februára 2017 SIEA v rámci rovnakého špecifického cieľa vyhlásila druhú otvorenú výzvu s kódom **OPKZP-PO4-SC431-2017-19** s alokáciou 120 000 000 EUR a rovnakým percentom spolufinancovania. Momentálne prebieha administratívne overovania a odborné hodnotenie žiadostí o NFP predložených v rámci prvých troch hodnotiacich kôl.

3. marca 2017 bola v rámci Špecifického cieľa 4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple, aktivity A Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla, vyhlásená výzva s kódom **OPKZP-PO4-SC451-2017-20** s alokáciou 130 000 000 EUR. Maximálna intenzita pomoci na úrovni 85% bola stanovená v súlade so Schémou štátnej pomoci na podporu výstavby, rekonštrukcie a modernizácie rozvodov tepla, ktorá vychádzala z Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), čl. 46 Investičná pomoc na energeticky účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom a je v súlade s článkom 5., podľa ktorého sú oprávnenými nákladmi na distribučnú sieť investičné náklady a článkom 6, v zmysle ktorého výška pomoci na distribučnú sieť nepresahuje rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom. Z uvedeného vyplýva, že samotné znenie nariadenia umožňuje stanoviť maximálnu intenzitu pomoci vo výške 100%, ak podnik nepreukáže existenciu prevádzkového zisku. SIEA však stanovila maximálnu intenzitu pomoci v rozsahu 85% celkových oprávnených výdavkov, pričom uvedené percento financovania je maximálne a dôjde k jeho zníženiu v prípade, ak je prevádzkový zisk generovaný vo väčšom rozsahu ako 15% z celkových oprávnených výdavkov. Z doposiaľ predložených projektov v rámci tejto výzvy je však zrejmé, že počet žiadateľov, ktorých prevádzkový zisk presahuje 15% z celkových oprávnených výdavkov, je minimálny. Uvedená situácia je spôsobená nízkymi úsporami v distribučnej sústave, ktoré vyplývajú zo samotného charakteru opatrenia a dlhodobej návratnosti investície (prevažná časť rozvodov tepla má vek v rozmedzí 20 –30 rokov čomu zodpovedá aj ich technický stav). Nezanedbateľný vplyv na potrebu stanovenia takejto intenzity pomoci má aj existencia regulácie ceny tepla zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. V prípade nastavenia intenzity na úrovni 35% by vzhľadom k skutočnosti, že sa jedná o špecifické regulované prostredie, znamenalo nezrealizovanie výmen rozvodov a tým by došlo k ohrozeniu implementácie opatrení nízkouhlíkových stratégií a súladu s európskou stratégiou v oblasti úspor energie, ktorú reprezentuje nová smernica 2012/27/EÚ.

Dňa 29. septembra 2017 SIEA vyhlásila zatiaľ poslednú výzvu na predkladanie žiadostí o NFP, s kódom **OPKZP-PO4-SC421-2017-30**, v rámci Špecifického cieľa 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch. Predmetná výzva má prispieť k realizácii oboch aktivít, aktivity A Zabezpečenie energetických auditov v MSP, aj aktivity B Implementácia opatrení z energetických auditov. Realizáciou predmetnej výzvy má dôjsť k naplneniu požiadavky čl. 8 ods. 2 Smernice

2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorý stanovuje: „Členské štáty vypracujú programy na podporu toho, aby malé a stredné podniky absolvovali energetické audity a aby následne zrealizovali odporúčania týchto auditov.“ Ku kumulácii oboch aktivít predmetného špecifického cieľa bolo pristúpené z viacerých dôvodov. Ako podstatné bolo vyhodnotené nevyhnutné naplnenie špecifického ukazovateľa na úrovni programu *O0030 Počet energetických auditov* v cieľovej hodnote 200. Vysokú rizikovosť naplnenia tejto hodnoty demonštrujú skúsenosti SIEA s výzvou na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu vykonania energetických auditov mikropodnikov, malých podnikov a stredných podnikov so sídlom v Bratislavskom kraj, ktorú vyhlásilo Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci so SIEA v decembri 2016. V rámci uvedenej výzvy bola maximálna intenzita pomoci stanovená na úroveň 85 % celkových oprávnených výdavkov, pričom najvyššia výška dotácie bola stanovená na 10 000 EUR. Počas existencie výzvy o dotáciu požiadalo o **iba 6 žiadateľov**. Práve v záujme zvýšenia motivácie potenciálnych žiadateľov, ale i za účelom zníženia administratívnej náročnosti a zefektívnenia procesu prípravy žiadostí o NFP na strane prijímateľov, ako aj zefektívnenia procesov posudzovania žiadostí na strane poskytovateľa, SIEA pri príprave predmetnej výzvy pristúpila so súhlasom riadiaceho orgánu k spojeniu oboch dotknutých aktivít a stanoveniu intenzity pomoci vo výške 85% celkových oprávnených výdavkov v súlade s časťou 3.2.1 Stratégie financovania EŠIF na programové obdobie 2014-2020.

3. PLÁNOVANÉ VÝZVY A VYZVANIA V RÁMCI PRIORITNEJ OSI 4

Vyzvania pre národné projekty

V zmysle OP KŽP a definície oprávnených prijímateľov zostávajú v rámci Prioritnej osi 4 dve aktivity v rámci Špecifického cieľa 4.4.1, kde sa plánuje v blízkej dobe vyhlásenie vyzvania na predloženie národného projektu. Ide o aktivity:

- E. Zavádzanie systému pravidelného poradenstva a zvyšovania informovanosti pre verejný sektor, energetických manažérov, audítorov, poskytovateľov energetických služieb;
- F. Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti o využívanie OZE a iné nízkouhlíkové opatrenia.

Celková alokácia na tieto národné projekty je 10 000 000 EUR (EU zdroje), s mierou spolufinancovania na úrovni 85%. Treba však zdôrazniť, že tak ako v prípade národného projektu Žit' energiou je nutné počítať s percentom pre pro rata.

Osobitným prípadom je pokračovanie národného projektu realizovaného v rámci Špecifického cieľa 4.1.1, kde po plánovanom ukončení pilotného národného projektu zostáva alokácia vo výške 60 023 248,40 EUR (EU Zdroje), ktorá by mala, vzhľadom na úspešnosť pilotného projektu, byť opäť implementovaná formou ďalšieho národného projektu so spolufinancovaním na úrovni 85%.

Výzvy na predkladanie žiadostí o NFP

Špecifický cieľ 4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR

V rámci tohto špecifického cieľa je v zmysle harmonogramu výziev na rok 2017 naplánované vyhlásenie dvoch výziev, osobitne pre aktivitu A. Výstavba zariadení využívajúcich biomasu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie existujúcich energetických zariadení s maximálnym tepelným príkonom 20 MW na báze fosílnych palív a aktivitu B. Výstavba zariadení na výrobu biometánu, využitie vodnej energie, využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla, využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla a prípadne aj v kombinácii s tepelným čerpadlom, výrobu a energetické využívanie bioplynu, skládkového plynu a plynu z čistiarní odpadových vôd, v celkovej alokácii 44 156 500 EUR.

Ako sme uviedli v prvej časti tejto analýzy, v rámci tvorby finančného plánu sa stanovila miera spolufinancovania pre obe aktivity na úrovni 60%, čo pravdepodobne vychádzalo z čl. 41 Investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), a to kumuláciou hodnôt uvedených v bode 7. a), podľa ktorého je intenzita pomoci maximálne 45 % oprávnených nákladov a v bode 9., v zmysle ktorého sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v menej rozvinutých regiónoch. V rámci prípravy Schémy štátnej pomoci na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie **sme však aplikovali aj bod 8. predmetného článku Nariadenia komisie**, podľa ktorého sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci

poskytnutej stredným podnikom. V záujme dodržania miery spolufinancovania na úrovni, aká bolo stanovená pri tvorbe finančného plánu OP KŽP pre Prioritnú os 4 a vzhľadom k predpokladu, že v rámci predmetných výziev bude v dôsledku zamerania dopyt výlučne zo strany veľkých podnikov, v rámci oboch plánovaných výziev bude intenzita na úrovni 60% bez ohľadu na veľkosť podniku.

Podobne tomu bude i v poslednej výzve v rámci tohto Špecifického cieľa, ktorá sa bude vzťahovať výlučne na aktivitu B. a bude vyhlásená v súlade s harmonogramom výziev na rok 2018 s alokáciou vo výške 22 500 000 EUR. Miera spolufinancovania bude na úrovni 60%.

Špecifický cieľ 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch

V rámci tohto špecifického cieľa je v zmysle harmonogramu výziev na koniec roka 2017 plánovaná posledná výzva, výzva na realizáciu aktivity B. Implementácia opatrení z energetických auditov s alokáciou vo výške 50 000 000 EUR. Táto výzva je plánovaná vzhľadom k nutnosti naplnenia znenia operačného programu na opatrenia spadajúce pod tri už schválené schémy štátnej pomoci:

- Schéma štátnej pomoci na opatrenia energetickej efektívnosti v podnikoch
- Schéma štátnej pomoci na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie
- Schéma štátnej pomoci na podporu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla

Ako uvádzame v prvej časti analýzy, v rámci procesu nastavenia finančného plánu pre danú aktivitu sa vychádzalo z predpokladu rozdelenia podpory medzi MSP a veľké podniky v pomere 65/35, pričom miera spolufinancovania bola stanovená na úrovni 45% pre MSP a 35% pre veľké podniky. V zmysle čl. 38 Investičná pomoc na opatrenia energetickej efektívnosti Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER) sa však základná intenzita na úrovni 30% oprávnených nákladov v zmysle bodu 5. môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom, a v zmysle bodu 6. môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy. Predmetné ustanovenia boli premietnuté i do schémy štátnej pomoci na opatrenia energetickej efektívnosti v podnikoch a teda je predpoklad navýšenia pôvodne plánovaných percentuálnych hodnôt na úroveň 65% pre mikro- a malé podniky, 55% pre stredné podniky a 45% pre veľké podniky.

V zmysle Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), konkrétne článkov 40 Investičná pomoc na vysokoúčinnnú kombinovanú výrobu tepla a elektriny a 41 Investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktoré boli premietnuté do už schválených schém štátnej pomoci na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie a na podporu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, je maximálna miera spolufinancovania nastavená na úrovni 80% pre mikro- a malé podniky, 70% pre stredné podniky a 60% pre veľké podniky.

Ako je z vyššie uvedeného zrejmé, plánovaná výzva by mala pokrývať opatrenia spadajúce pod všetky uvedené schémy štátnej pomoci a z toho vyplýva rôzna možnosť stanovenia intenzít.

Vzhľadom na uvedené je potrebné zdôrazniť, že pôvodne nastavená miera spolufinancovania zo zdrojov EÚ na úrovni 35% pre veľké podniky a 45% pre MSP **nezohľadňuje** kompletné znenie dotknutých článkov Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), ktoré sa premietli do schválených schém štátnej pomoci. Aj po zohľadnení tejto skutočnosti, plánujeme v rámci prípravy tejto komplexnej výzvy pristúpiť k zjednotenej intenzite v rámci všetkých druhov opatrení, a to na úrovni 45% z celkových opravených výdavkov pre veľké podniky, 55% pre stredné podniky a 65 % pre malé podniky.

Špecifický cieľ 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

V rámci tohto špecifického cieľa je plánované vyhlásenie ďalších výziev, pričom alokácia bude vo výške približne 153 630 746,97 EUR, čo predstavuje momentálny zostatok finančných prostriedkov určených pre tento špecifický cieľ. Miera spolufinancovania pre projekty tohto špecifického cieľa bude zodpovedať úrovni 85%, ktorá bola nastavená už pri tvorbe finančného plánu.

Špecifický cieľ 4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území

V prípade špecifického cieľa 4.4.1 je pre roky 2017 – 2018 plánované vyhlásenie výziev pre aktivity:

- A. Vypracovanie a implementácia nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky,
- B. Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva vrátane energetických auditov a schémy EÚ pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS),
- C. Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni,

v celkovej výške 25 000 000 EUR. Vzhľadom k zameraniu predmetných výziev a definície oprávnených prijímateľov bude miera spolufinancovania na úrovni 85%, ktorá zodpovedá úrovni použitej pri tvorbe finančného plánu.

Špecifický cieľ 4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple

V rámci predmetného špecifického cieľa sú realizované 2 aktivity:

- A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla,
- B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW,

pričom vzhľadom na už vyhlásenú výzvu s kódom OPKZP-PO4-SC451-2017-20, je zostatok finančných prostriedkov viazaných na aktivitu A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla 30 000 000 EUR a na aktivitu B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW vo výške 25 000 000 EUR.

Ako uvádzame v prvej časti analýzy, v rámci procesu nastavenia finančného plánu pre aktivitu A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla sa vychádzalo z predpokladu rozdelenia podpory medzi MSP a veľké podniky v pomere 1:9, pričom miera spolufinancovania bola stanovená na úrovni 45% pre MSP a 35% pre veľké podniky a v rámci aktivity B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW bola miera spolufinancovania nastavená na úroveň 60%.

V záujme dodržania kontinuity nastavenia jednotnej miery spolufinancovania pre rovnako zamerané výzvy a z dôvodu praktickej aplikácie Energetickej politiky (tento dokument bol schválený Vládou SR po schválení OP KŽP), kde je jedným z cieľov podpora systémov CZT, plánujeme pre aktivitu A. zachovať pôvodne zvolenú mieru spolufinancovania, t.j. 85%. Pre plánovanú výzvu pre aktivitu B. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou s maximálnym tepelným príkonom 20 MW bude miera intenzity vychádzať zo schválenej Schémy štátnej pomoci na podporu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, ktorá vychádza z článku 40 Investičná pomoc na vysokoúčinnnú kombinovanú výrobu tepla a elektriny Nariadenia komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (GBER), ktoré v zmysle bodu 5. umožňuje stanoviť výšku intenzity pomoci na úrovni 45 % oprávnených nákladov, pričom sa môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom a bodu 6., podľa ktorého sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov pre investície umiestnené v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy. Znenie schémy podľa vyššie uvedených skutočností umožňuje stanoviť maximálnu mieru spolufinancovania na úrovni 80% pre mikro- a malé podniky, 70% pre stredné podniky a 60% pre veľké podniky. Vzhľadom na nastavenie finančného plánu však predmetná výzva stanoví mieru spolufinancovania na úrovni 60%. Keďže majoritná časť alokácie pre daný špecifický cieľ je viazaná na aktivitu A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla, miera spoluúčasti zo strany EU zdrojov komplexne vzrastie pomerne vysoko, z 37,86% na 80,47%, čo je však spôsobené dôvodmi uvedenými v druhej časti analýzy.

4. DOPADY ÚPRAVY FINANČNÉHO PLÁNU

Ako vyplýva z vyššie uvedených informácií, doterajšia implementácia Prioritnej osi 4 priniesla viacero podnetov, otvorených otázok a **jednoznačnú potrebu úpravy viacerých vstupných údajov, ktoré boli podkladmi pre nastavenie finančného plánu.**

Medzi najzásadnejšie dôvody vyvolávajúce potrebu pre úpravu finančného plánu možno zaradiť:

- rozdielny spôsob realizácie implementácie aktivity C. Inštalácia malých zariadení na využívanie OZE v rámci Špecifického cieľa 4.1.1, a to prostredníctvom národného projektu Zelená domácnostiam,
- príprava výzvy s kódom OPKZP-PO4-SC421-2017-30 v rámci Špecifického cieľa 4.2.1, ktorou došlo k spojeniu Aktivity A. Zabezpečenie energetických auditov v MSP s aktivitou B. Implementácia opatrení z energetických auditov za účelom zefektívnenia a zvýšenia miery naplnenia plánovaných hodnôt programového merateľného ukazovateľa a
- stanovenie výšky spolufinancovania na úrovni 85% pri výzve s kódom OPKZP-PO4-SC451-2017-20 v rámci Špecifického cieľa 4.5.1 Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple, aktivity A Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla, vychádzajúcej zo Schémy štátnej pomoci na podporu výstavby, rekonštrukcie a modernizácie rozvodov tepla.

Predmetné faktory majú vplyv na zvýšenie miery spolufinancovania zo zdrojov EU na úrovni Prioritnej osi 4 z **58,14%** na **78,93%**, čo predstavuje **popri nezmennej absolútnej hodnote finančných prostriedkov zo zdrojov EU** zníženie potrebnej výšky na spolufinancovanie zo strany národných súkromných zdrojov o 442 329 618 EUR a navýšenie nároku na spolufinancovanie zo strany národných verejných zdrojov o 17 737 992 EUR najmä z dôvodu zmeny spôsobu realizácie aktivity C Špecifického cieľa 4.4.1 prostredníctvom národného projektu.

Spôsob implementácie špecifických cieľov v rámci Prioritnej osi 4, vrátane predpokladov, ktoré slúžili ako podklad pre nastavenie finančného plánu, všetkých už zrealizovaných ale aj plánovaných výzev a výziev, ktoré sú bližšie popísané v tejto analýze, je podrobne zachytený v tabuľkovej forme ako príloha č. 2 tejto analýzy.

Osobitným cieľom tejto analýzy je posúdenie možného **vplyvu úpravy finančného plánu na naplnenie nastavených cieľových hodnôt dotknutých merateľných ukazovateľov.** V záujme eliminácie takéhoto dopadu odborní zamestnanci SIEA podrobne zhodnotili všetky možnosti, ktoré by mali zabezpečiť dosiahnutie stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov v rámci všetkých troch špecifických cieľov: 4.1.1, 4.2.1 a 4.5.1 (ak neberieme do úvahy navýšenie hodnoty spolufinancovania v rámci Špecifického cieľa 4.4.1, ktoré je spôsobené aplikáciou pro-rata vzťahujúcou sa na národné projekty), pri ktorých v prípade úpravy finančného plánu dôjde k významnému zníženiu výšky spolufinancovania zo strany národných zdrojov.

V rámci Špecifického cieľa 4.1.1 prispeje k naplneniu stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov, pri dodržaní maximálnej intenzity pomoci vo výške najviac 60% z oprávnených výdavkov pre aktivity A a B, plánované zníženie priemernej výšky príspevku (hodnoty poukážky) v prípade aktivity C, ktorá sa realizuje prostredníctvom národného projektu Zelená domácnostiam. V prípade tejto aktivity je nutné zdôrazniť, že práve zníženie hodnoty spolufinancovania zo strany

súkromných zdrojov (pôvodne plánované spolufinancovanie na úrovni 50%) z dôvodu zmeny pôvodne plánovaného modelu financovania na financovanie prostredníctvom národného projektu, viedlo k výraznému nárastu príspevku k napĺňaniu stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov a reálne spolufinancovanie z EÚ zdrojov je vzhľadom na systém poukážok na nižšej úrovni ako bolo pôvodne plánovaných 50%. Model financovanie aktivity C prostredníctvom národného projektu je teda z hľadiska Value for Money, t.j. z hľadiska príspevku k napĺňaniu cieľových hodnôt ukazovateľov špecifického cieľa preukázateľne efektívnejší ako pôvodne (v čase prípravy programu) plánovaný model. K naplneniu stanovených hodnôt merateľných ukazovateľov nemalou mierou prispeje aj zvýšenie intenzity poradenskej činnosti SIEA v oblasti optimalizácie technických riešení pre projekty na využívanie OZE, čo vytvorí predpoklady na realizáciu významne efektívnych projektov v rámci plánovaných výziev v prípade aktivity A a B.

V prípade Špecifického cieľa 4.2.1 za nástroj na dosiahnutie pôvodne nastavených cieľových hodnôt ukazovateľov považujeme práve zjednotenie intenzity pre aktivity zamerané na úsporu energie, využívanie obnoviteľných zdrojov energie a aplikácie vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, čím sa vytvorí predpoklad na zvýšený dopyt zo strany žiadateľov, ktorých projekty budú zamerané na vyššiu úsporu energie. Pred vyhlásením jednotlivých výziev SIEA zvýši intenzitu informačných kampaní s cieľom prezentovať nevyhnutnosť synergie medzi opatreniami na úsporu energie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie tak, aby sa prostredníctvom disponibilných finančných zdrojov dosiahol čo najvyšší príspevok k plneniu ukazovateľov špecifického cieľa.

Dosiahnutiu plánovaných cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov v rámci Špecifického cieľa 4.5.1, a to i napriek zníženiu výšky spolufinancovania zo strany súkromných zdrojov, pomôže najmä optimalizácia intenzity pomoci na úroveň 60% pre zariadenia na vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla, aplikovanie ukazovateľa O0038 „Úspora PEZ“ na zariadenia na využívanie obnoviteľnej energie, kde je predpoklad zníženia spotreby primárnych energetických zdrojov z dôvodu vyššej účinnosti nových zariadení. Nevyhnutnou aktivitou zo strany SIEA bude taktiež pravidelné vyhodnocovanie ukazovateľov špecifického cieľa z dôvodu optimalizácie výziev pre zdrojovú časť systémov centralizovaného zásobovania teplom prostredníctvom vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla (aktivita B) a vlastné rozvody tepla (aktivita A). Za účelom dosiahnutia stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov SIEA v súčasnosti analyzuje možnosti pre prípravu schémy pomoci de minimis a následne vyhlásenie osobitnej výzvy pre systémy centralizovaného zásobovania teplom, ktoré nespĺňajú podmienky definície účinných systémov CZT. Práve po takýchto projektoch evidujeme značný dopyt a i napriek predpokladanej intenzite pomoci na úrovni 85%, vzhľadom na obmedzenie výšky pomoci pravidlom de minimis, možno očakávať významné zvýšenie príspevku k plneniu stanovených cieľových hodnôt ukazovateľov.

5. ZÁVER

V zmysle vyššie uvedeného možno konštatovať, že navrhované úpravy finančného plánu reflektujú najmä na jedinú možnú variantu realizácie podpory pre domácnosti pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie s čo najnižšou administratívnou záťažou. Navrhované zmeny nemajú negatívny dopad na naplnenie stanovených cieľových hodnôt dotknutých merateľných ukazovateľov. Naopak, máme za to, že navrhovaná zmena môže umožniť dosiahnutie stanovených cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov efektívnejším a z pohľadu prijímateľov prijateľnejším spôsobom a touto úpravou sa jednoznačne zvýši záujem žiadateľov o podporu z Prioritnej osi 4 OP KŽP.